

קונטרס
טעם זקנים

שיחות התחזקות בעבודת השם
ע"ד הסלולה של
רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע
מאת הרה"ח
ר' לוי יצחק בענדער ז"ל
מתובל בסיפורי עובדות מאנ"ש מדורות הקודמים
מתורגם ללשון הקודש

לד

מכון
**טעם
זקנים**
שיחות של
רבי לוי יצחק בנדר ז"ל

תוכן השיעור

קנקן חדש מלא ישן
רחל ולאה
המאור שבה יחזירנו למוטב
עד הגל הזה
לבושין מרעותא דליכא
תורת הרצון
עד שתחפיץ
משה עומד בין שמד לרצון
עיר וקדיש
אוהב נאמן
בריתי שלום

נאלמתי דומיה
כל זמן שתלמידו קיים
פי שניים ברוחו
צדיק עליון וצדיק תחתון
בראתי תורה תבלין
ביומי דרבי שמעון
בהאי חיבורא יפקון ביה מן גלותא
דאיתעביד חול בינגייהו
חבלי משיח
בנו העובד אותו

קונטרס ל"ד מתורגם מקונטרס מ' באידיש

©

הערות והארות מתקבלות בחפיץ לב, נא להתקשר אל:

יוסף מענדל האס, מאנסי ארה"ב

(מארה"ק: 0722-573-456) 1-845-200-0443

לקבלת הקונטרס וכן ההקלטה (MP3) של השיעור, יש לפנות דרך האימייל:

Rlyb148@gmail.com

לתרומות והפצה בלבד:

bn5710048@gmail.com 0548432460

פרשת אמור תשל"ד

ל"ג בעומר בישיבת ברסלב בני ברק

(טייפ מס' #33)

נאלמתי דומיה

בזהר הקדוש מובא, הרבי מדבר על כך*, שעל ידי כל פגם שהאדם פוגם, הוא גורם דם נידה להשכינה'. זהו לשון שאי אפשר להבין, אבל כך כתוב בזהר הקדוש.

בכל פעם שאנו ניגשים לקיים מצוה אנו אומרים מקודם: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה"; מהו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה? איננו מבינים, אולם כך כתוב בזהר הקדוש! כל פגם גורם דם נידה להשכינה', וממילא לא יכול להיות יחוד.

רואים אנו עד כמה חמור ונורא אפילו רק פגם כלשהו - לא רק פגם גדול של עבירה ממש; אצל אדם פשוט הפגם נעשה על ידי עבירות ממש, אולם אצל אדם גדול במעלה אפילו רק הבטה לבד, מחשבה או דיבור שאינם כהוגן, נחשבים לפגם וגורמים דם נידה להשכינה, וממילא לא יכול להיות יחוד למעלה.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

* ליקוטי מוהר"ן תו' כ"ט אות ג': וְהַרְשָׁעִים בְּעֻוְנוֹתֵיהֶם גּוֹרְמִין אֶפְרָשׁוּתָא בֵּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ, כִּי גּוֹרְמִין לָהּ דָם נִדְהָ ... וּלְפִי בַחֲיִנַת לֹא תַעֲשֶׂה שְׁעוֹכְרִים, כֵּן מְעוֹרְרִים דָם נִדְהָ לְהַשְׁכִּינָהּ.

אומר הרבי, כל זמן שעדיין לא תיקן 'תיקון הכללי' אזי השכינה בבחינת "מדוע אדום ללבושך"; במעשים שאינם כראוי גורם האדם דם נידה להשכינה, ואזי הדיבור אסור – אסור אז לדבר כלל וכלל! "נאלמתי דומיה", 'דומיה' הוא מלשון 'דם', בגלל הדמים נאלמתי ואינני יכול לדבר כלל וכלל.^ב

עיקר הדיבור תלוי בתיקון הברית: "ויגד לכם – את בריתו". על ידי שמירת הברית זוכים ל'ויגד לכם', ואזי יש להאדם דיבורים.

בתר דשכיב רבי שמעון הוה אמר חד לחבריה אל תתן את פיך לחטיא את בשרך". החבריא הקדושה אמרו זה לזה: רבי שמעון איננו עוד – אל תדברי!

רבי שמעון היה קשת הברית, 'ויגד לכם את בריתו', ויגד הוא מלשון גיד, כלליות הגידין. כל זמן שרבי שמעון היה חי – היה בחינת 'ויגד', יכלו לדבר, אולם בתר דשכיב רבי שמעון, "וכשאין תיקון הכללי", אזי הדיבור אסור, "בבחינת נאלמתי דומיה".

אלא שכאן מתעוררת קושיא עצומה: מי הוא זה שיוכל להתפאר שהוא אוחד ב'תיקון הכללי'? ! זאת ועוד, הדרך היחידה לזכות לתיקון הכללי היא רק על ידי הדיבור; על ידי ריבוי הלימוד, על ידי ריבוי התפילות, על ידי שמירת הדיבור

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^ב וז"ל שם אות ו': וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא תִקַּן תְּקוּן הַכֹּלְלִי, וְהַשְׂכִּינָה הִיא בְּבַחֲיִנַת: "מִדּוּעַ אָדָם לְלַבּוֹשׁךְ", בְּבַחֲיִנַת דָּם נִדְּחָה, אֲזִי הַדְּבֹר אֲסוּר. בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים ל"ט): "נִאֲלַמְתִּי דוּמִיָּה", שְׂמֵאלוּ הַדְּמִים נַעֲשֶׂה בְּבַחֲיִנַת 'דוּמִיָּה'. כִּי עֵקֶר הַדְּבֹר תְּלוּי בְּתִקּוּן הַכֹּלְלִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת: "וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ" כַּנ"ל.

^א וז"ל שם אות ו': וְזֶה בְּחִינַת: 'בְּתֵר דְּשָׂכִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּוּ אָמַר חַד לְחַבְרָה: אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ', כִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה קֶשֶׁת הַבְּרִית, בְּחִינַת: "וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ", הִינּוּ כְּלִיּוֹת הַגִּידִין. וְכִשְׂאִין תִּקּוּן הַכֹּלְלִי, אֲזִי הַדְּבֹר אֲסוּר, בְּבַחֲיִנַת: "נִאֲלַמְתִּי דוּמִיָּה", בְּחִינַת: 'אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ' כַּנ"ל. וְכִי שֶׁהוּא מְדַבֵּר אֲזִי כִשְׂאִין תִּקּוּן הַכֹּלְלִי, הוּוּ עוֹבֵר עַל: "לֹא תִלֶּךְ רַכִּיל בְּעַמֶּךָ", וְהוּוּ "הוֹלֵךְ רַכִּיל מְגַלֵּה סוּד". אֲבָל בְּיוֹמֵי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָוּוּ אָמַר חַד לְחַבְרָה: 'פִּתַּח פִּיךָ'. כִּי כִשְׂאִין תִּקּוּן הַכֹּלְלִי שֶׁהוּוּ קֶשֶׁת הַבְּרִית, אֲזִי הַדְּבֹר מֵתָר.

פרשת אמור תשל"ד

ה

כראוי; רק על ידי כל אלו יכול האדם לזכות לתיקון הכללי, אולם אם הדיבור עצמו אסור, אזי 'נפל פיתא בבירא'? ובמה יזכה האדם לתיקון הכללי?!

כל זמן שהאדם לא תיקן עצמו בתיקון הכללי אזי 'הדיבור אסור', אין יכולים לדבר, אסור לדבר. הרבי בהמשך דבריו אומר: "לא תלך רכיל בעמך" – זה שבכל זאת מדבר, עובר על לאו של 'לא תלך רכיל'. כיצד אם כן יזכה האדם לתיקון הכללי?!

כל זמן שהדיבור אסור – התורה שהאדם לומד היא לא תורה, הדיבור הוא לא דיבור, אין שום שלימות לדיבוריו; כיצד אם כן יזכה האדם לתיקון הכללי?!

אבל ביומי דרבי שמעון הוה אמר חד לחבריה 'פתח פיך'; 'ביומי דרבי שמעון' פירושו שקשת הברית על תיקונה, ואז נאמר: 'פתח פיך', אז הדיבורים הם דיבורים! אולם "בתר דשכיב רבי שמעון", אזי "אל תתן את פיך!".

מתעוררת מאליה קושיא עצומה: כיצד יזכה האדם לתיקון הברית אם לא על ידי ה'דיבור'? הרי תיקון הברית עיקרו תלוי בריבוי דיבורים קדושים? כ"שחם לבי בקרבי" העצה היא: "דברתי בלשוני"! להרבות בדיבורים, בין בתורה ובין בתפילה, העצה היא לדבר דיבורים טובים⁷.

אבל אם הדיבור אסור ואין יכולים לדבר; אם הדיבור 'אסור' הוא, מה יעשה האדם ויזכה לתיקון הכללי? (התירוץ יבואר להלן בהמשך השיחה).

הערות ומראי מקומות

⁷ עי' ליקוטי מוהר"ן תו' י"ט אות ה'.

כל זמן שתלמידו קיים

בליקוטי הלכות מבאר רבי נתן את הענין^ה. רבי נתן מקשה קושיא: מחד, כתוב בתורה שמושה רבינו אמר: "כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון", ומאידך, בסוף ספר יהושע כתוב: "ויעבדו ישראל את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים". דהיינו: כל זמן שיהושע חי לא היה שום פגם, אפילו בימי הזקנים שחיו אחרי מות יהושע גם כן לא היה שום פגם. נמצא איפה, שמושה רבינו אומר "כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון" ובפועל המציאות שונה לגמרי? שהרי בכל השנים בהם חיו יהושע והזקנים שאחריו כתיב "ויעבדו את ה'", ורק משנסתלקו החל העם לעבוד עבודה זרה, רק מאוחר יותר; לפי הכתוב בספר יהושע הרי שהמציאות בפועל הייתה הפוכה לגמרי ממה שמושה רבינו צפה? ! זוהי קושיא שהגמרא כבר הקשתה!

והגמרא מתרצת: שרבי שמשאיר אחריו תלמיד - חשוב כאילו לא מת! משה רבינו הרי השאיר אחריו את תלמידו יהושע, ולכן חשוב כאילו לא מת; רבי שמשאיר אחריו תלמיד הריהו 'כאילו לא מת' ממש! זהו תירוץ הגמרא^ו.

אמנם, עלינו להבין מדוע באמת נוהג הדבר כך, שרבי שמשאיר אחריו תלמיד הריהו כבחיים חיותו ממש?

זאת ועוד, וכי מעלת משה רבינו הייתה פחותה ממעלת תלמידו יהושע? - הלא קל וחומר הוא? ! ומה אם בחיי משה בעצמו היו פגמים - בחיי תלמידו שאז משה רק 'כאילו לא מת' לא כל שכן? שהרי בחיים חיותו של משה המצב היה 'תשחיתון'? בהיות עם ישראל במדבר ארבעים שנה היו כסדר פגמים ופגמים, תמיד 'וילוננו' 'וילוננו'? לבוא ולומר שאחרי הסתלקותו של משה לא היה שום פגם

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^ה עי' ליקוטי הלכות הל' שלוחין ה' אות י"א.

^ו עי' רש"י דברים ל"א כ"ט.

רק בגלל ש'כאילו לא מת'?! ומה בכך שהוא 'לא מת' - אז לא מת?! הלא אפילו בחיים חיותו כבר היה בחינת תשחיתון?

אותו דבר היה עם אליהו ואלישע. אליהו הנביא היה הרב ואלישע היה התלמיד. אליהו פנה לאלישע ואמר: "שאל מה אעשה לך?" מה אתן לך? בקש ממני! מה אתן לך בטרם אסתלק מן העולם? נענה אלישע ואמר: "ויהי נא פי שניים ברוחך אלי!", רצוני לקבל כח פי שניים מכוּחך!

נשאלת השאלה: וכי יעלה על הדעת שתלמיד יבקש מרבו כח פי שניים מכוּחו? כיצד יכול הרב להעניק לתלמידו כח שלו עצמו אין בכלל?!

אלישע ביקש: 'כמה כח שיש לך - כזה כח שיהיה לי פי שניים!' נענה אליהו לאלישע ואמר: "הקשית לשאול", בקשת דבר קשה מידי. אלא מאי? "אם תראה אותי לוקח מאתך יהי לך כן", אם תהיה נוכח בשעת הסתלקותי אזי תתמלא בקשתך!

וגם כאן נשאלת השאלה: כיצד יכול התלמיד לבקש 'כח פי שניים' מכוּחו רבו, כאשר בהמשך אומרת הגמרא שבקשתו של אלישע אכן נענתה והוא זכה לפי שניים?! כיצד יכול להיות דבר שכזה - וכי מעלת התלמיד עולה על מעלת רבו?!

פי שניים ברוחו

אלא שבספרים הק' מובא התירוץ כדלהלן: כל עוד משה היה בחיים חיותו, לא יכול היה לגלות גדולותו. וגם לתלמידו יהושע עדיין לא היה את העוז והגבורה לדבר מגדולת משה רבו - כל עוד הוא חי.

כל עוד הרבי חי, לא יכול התלמיד להפיץ את משנת רבו ולהודיע בפני כל עם ועדה מיהו רבו, שכן ה'מורא רבך' אז גדול ביותר וגם הדיבור מגדולת נמנע ממנו, שכן רבו עודנו בחיים חיותו, הרבי בעצמו עדיין חי!

ברם, אחרי שנסתלק משה - פתח יהושע את פי קודשו והודיע לכל מי היה משה רבו, הוא הודיע לכל מי היה משה רבינו!

נמצא איפה, שלאחר הסתלקותו, גדלה מעלתו של משה עוד יותר מבחיים חיותו! שכן, כל זמן שמשה חי - יהושע היה מוכרח לשתוק, יהושע לא יכול היה לדבר מ'גדולת משה'; כל זמן שמשה חי, לא היה רשאי לדבר. אולם אחרי הסתלקות משה, פתח יהושע את פיו והודיע בפני כל עם ועדה מיהו משה רבינו!

זהו הפשט בתירוץ הגמרא ש'רבי שמשאיר אחריו כזה מין תלמיד הריהו חשוב כלא מת'; 'כאילו לא מת' אין פירושו שכוחו של הרבי נשאר 'כבחיים חיותו' - אלא 'אף יותר מבחיים חיותו', אלא שלא ידעו מכוחו הגדול!

אותו דבר היה עם אלישע. אלישע לאחר הסתלקותו של אליהו, החל להודיע מי היה אליהו!

הרבי אומר באמת¹: "הכל בכוחו של רבו" - ואף על פי כן כוחו היה באמת גדול יותר! הכח שאלישע קיבל לאחר הסתלקותו של אליהו היה 'הכל בכוחו של רבו' - ואף על פי כן כוחו היה באמת גדול יותר! וכך היה גם אצל יהושע.

בליקוטי הלכות מפרש רבי נתן את הפסוק כך: "כי ידעתי כי אחרי מותי" - אם אתם תדמו בנפשכם כי אכן 'אחרי מותי', או אז יתקיים בכם 'השחת תשחיתון'.

הערות ומראי מקומות

¹ עי' ליקוטי הלכות ה' שבת ה' אות י', ושם ד' אות כ"ו.

² עי' ליקוטי מוהר"ן תו' ס"ו אות א'.

אולם כל זמן שיהושע חי לא הייתה מציאות של 'אחרי מותי', בגלל שיהושע הודיע לכל - משה עודנו, משה חי!

אותו דבר היה אצל רבי שמעון, 'בית דשכיב רבי שמעון', לאחר הסתלקותו של רבי שמעון - אם התלמידים חשבו שרבי שמעון נפטר כבר, הזהר הקדוש לא תקף עוד, אזי 'אל תתן את פיך לחטיא', אל תדבר. אבל היו תלמידים שהודיעו: 'רבי שמעון עודנו חי! רבי שמעון לא נסתלק! תלמידים אלו פתחו את פיהם.

וכי תלמידיו של רבי שמעון לא דיברו לאחר הסתלקותו? וכי לא דיברו ביניהם? הם לא חזרו על דברי תורתו של רבי שמעון? וכי לא חזרו בלימודם על כל ההשגות ששמעו מפי קודשו? ! הרי יש קטעי זהר גם אחרי הסתלקותו של רבי שמעון^ט?

וזהו התירוץ ממנו דיברו - רבי נתן עונה תירוץ זה - שכל זמן שהתלמידים חיו, לא היה מצב של 'שכיב רבי שמעון', רבי שמעון היה חי, ומשום כך יכלו באמת לדבר! ברם, כשחושבים ש'שכיב רבי שמעון', אזי אין יכולים לדבר.

צדיק עליון וצדיק תחתון

רואים באמת עד כמה גדול וחשוב הענין המובא בספרים: שבשעה שהאדם לומד גמרא, או שאר ספרי קודש, יצייר בדעתו כאילו התנא עומד ומציית לכל מילה שיוצאת מפיו.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^ט ע"י שיחות הר"ן אות רע"ח, ענין 'ובחיבורא קדמאה'.

אכן, גדולי ישראל, הצדיקים – הם נהגו ממש כך! כשהם למדו מאמר של תנא – התנא לא היה כ'מת' בעיניהם, אלא ממש כאילו התנא עומד על ידם!

בתורה י"ב אומר הרבי: 'וציית לקליה! התנא ציית לקליה! אכן בתורה זו אומר הרבי שזהו 'בחינת נשיקין', הלומד נושק עצמו עם התנא! הלומד 'נתדבק ברוח פיו של התנא'! – עם רוחו של לומד המאמר!

כתוב: 'צדיקים יירשו ארץ'^א. אומר הזהר הקדוש: "צדיקים תרי משמע"; המילה 'ארץ' מרמזת לתורה שבעל פה, ארץ זו השכינתא שהיא תורה שבעל פה; שני צדיקים שיורשים תורה שבעל פה, ואלו הם? הוי אומר: "דא צדיק עליון וצדיק תחתון" – הצדיק שחידש תורה זו, והצדיק שלומד תורה זו!

שהרי שניהם מוכרחים, הן הצדיק שחידש, והן הצדיק שלומד! באחד אין שייך 'ירושה' (צדיקים ירשו ארץ), ירושה הכוונה, שהדבר עובר מדור לדור, רק אז שייך לשון 'ירושה'. אולם אם הדבר נפסק, אין זו ירושה! ומי הם הצדיקים שעל ידם עוברת הירושה מדור לדור? "צדיק עליון וצדיק תחתון!".

נמצא איפה, שעל ידי שאנו למדים מאמר של צדיק, מאמר של תנא, של אמורא, או כל לימוד אחר – אדם שזוכה, אזי על ידי לימודו הצדיק ממש בבחינת 'לא שכיב', הצדיק חי וקיים!

כשלומדים באופן זה, אזי גם הלימוד הוא ענין אחר לגמרי! הצדיק חפץ באמת לשמוע כיצד האדם לומד; הרבי אומר שהצדיק מקבל תענוג נפלא מפיו של הלומד, הוא חפץ לשמוע את אמרי פיו!

^י עי' ליקוטי מוהר"ן תו' י"ב אות ג'.

^א עי' ליקוטי מוהר"ן שם אות א'.

ובתורה ההיא אומר הרבי, שאם הלומד הוא רשע - 'שד יהודי', אזי התנא לא רוצה שדברי תורתו ייצאו מפיו! הוא לא רוצה! שכן, על ידי הלימוד נעשה 'בחינת נשיקין', והגמרא כבר אומרת: "כל תלמיד חכם שאין בו דעת, נבילה טובה הימנו"^י; וכי התנא חפץ לנשק עצמו עם נבילה?!

יש ווארט מהחווה מלובלין, א גוט ווארט, על דברי המדרש "כל תלמיד חכם שאין בו דעת, נבילה טובה הימנו". שואל החווה: מדוע באמת 'נבילה טובה הימנו'?

אומר החווה כך: יש ששה סדרי משנה, דעת כנגד סדר טהרות; חכמה כנגד סדר קדשים וכו'^י; מאחר ודעת כנגד סדר טהרות, נמצא איפה, שכל תלמיד חכם שאין בו דעת, דהיינו, שלימודו בלא טהרה, הוא לא נזהר בטבילת מקווה - אזי נבילה טובה הימנו; אדם שנוגע בנבילה נטמא ב'טומאה שאינה יוצאה מגופו', מה שאין כן פגם זה שהוא 'טומאה יוצאה מגופו' ולכן נבילה טובה הימנו, שכן, זוהי טומאה היוצאה מגופו. כך פירש החווה את המדרש.

נמצא איפה שכל דבריו סובבים אודות פגם הברית; ואפילו אם האדם הוא כמו שהוא, אף על פי כן, אם הוא זהיר בטבילת מקווה אזי תורתו בטהרה.

בראתי תורה תבלין

נמצא איפה, שאפילו אם הוא כמו שהוא, הרי מה שייך לומר אצל הצדיק, הצדיק חפץ הרי שכל אחד ילמד תורה (ואפילו אם הוא בבחינה שאין בו דעת' ח"ו) אלא

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^י עי' ויקרא רבה א' ט"ו.

^י עי' שבת דף ל"א ע"א.

מאי? בגשתו ללימוד התורה – יעורר רצונו שלימוד התורה יטהר אותו מטומאותיו!

“בראתי יצר הרע – בראתי תורה תבלין!” הרי לנו שעל ידי לימוד התורה מוכרחים להתרפאות!

אין מציאות כזאת שהצדיק יאמר: “אני חפץ שרק צדיקים יתקרבו אליי ואחרים לא”, שכן, כיצד יתרפאו אלו שאינם צדיקים? התורה היא תבלין לכל אחד ואחד? ! ‘תבלין’ פירושו שהוא לא נועד רק לגדולים במעלה – התורה היא תבלין לכל אחד ואחד. כיצד נוכל לומר שתבלין זה מיועד רק לגדולים במעלה, ומה יעשו הקטנים במעלה? התורה היא תבלין לכל אחד ואחד, כל מי שמתקרב לתורה – התורה מקבלת אותו? ! אלא מאי? צריך לדעת דבר אחד: “דע לך שכעת אתה הולך להיטהר!”, יש לנו יצר הרע עב ומגושם מאד שגורם לאדם להיות מלוכלך מאד, והתורה היא זו שמטהרת ומנקה אותו!

אדם שניגש ללימוד התורה עם כוונה זו, אזי התורה רוצה בו – אדרבה “אני רוצה אותך!”.

דיברנו פעם על כך; מדוע נקט בלשון ‘תבלין’? הרי יכול היה לומר: ‘בראתי יצר הרע – בראתי תורה’? ! התורה היא כנגד היצר הרע, ומהו הלשון ‘תבלין’? תבלין זה הרי מיני בשמים! !

דיברנו פעם על כך שמכל המידות רעות נודף ריח רע, ריח רע מאד נודף מהמידות רעות, משום כך צריך כנגד זה בשמים שייטנו ריח טוב, ריחות טובות; “בראתי יצר הרע” שמגביר המידות רעות וריח רע נודף מהם – כנגד זה בראתי תבלין! ! התורה היא מיני בשמים שנותנת ריחות טובים, וריחות טובים אלו הם כנגד אותם ריחות רעים.

ביומוי דרבי שמעון

מכל אלה אנו למדים, שאנו לא יכולים לומר הצדיק חפץ לקרב רק אנשים גדולים במעלה, ואנשים קטנים במעלה לא – הצדיק חפץ לקרב את כולם! הוא חפץ בכולם! שכן אם לא, מה יעשו קטני המעלה?

וכך גם לעניננו; "בחר דשכיב רבי שמעון, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך". נמצא איפה, ש'בחר דשכיב רבי שמעון'; רבי שמעון היה 'קשת הברית' ובימיו היה 'ויגד לכם בריתו', היה הדיבור מותר. אולם משנסתלק רבי שמעון, אזי הדיבור אסור. ומה יעשו כעת? מי הוא קשת הברית בימינו? מי הוא זה שיכול להתפאר שהוא 'קשת הברית'? מי יכול להתפאר בזה? ואם הדיבור אסור, מה נעשה אנן?!

אשר על כן מוכרחים לומר כנ"ל: שהגדולים במעלה, הצדיקים, הם הם שמודיעים לנו שגם עכשיו 'לא שכיב רבי שמעון', אין דבר כזה 'שכיב רבי שמעון', גם על ימינו נאמר: 'ביומוי דרבי שמעון!' ועל כן הדיבור מותר".

בהאי חיבורא יפקון ביה מן גלותא

כתוב בזהר הקדוש^{טו}: "בהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא". נשאלת השאלה: מיהו זה שיכול ללמוד זהר? מיהו זה שיוכל להבין סתרי הזוהר? וכי קטני המעלה הם אלו שיודעים ללמוד זוהר?! נמצא איפה, שספר הזוהר הקדוש מיועד רק לגדולים במעלה?

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^י עי' ליקוטי הלכות הל' שלוחין ה' אות י"ב.

^{טו} עי' זוה"ק פרשת נשא קכ"ד ע"ב.

אלא מאי? מספר הזוהר הקדוש יוצא כזה מין אור - כזה מין אור שמאיר ומשפיע על כל אחד ואחד! לא רק על זה שעוסק בלימודו, אלא אפילו על זה שלא לומד את הזוהר הקדוש! 'בהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר' מפיץ כזה מין אור, כזה מין רוח טהרה נכנסת בלב האדם; רוח הטהרה מתפשטת בכל העולם כולו על ידי זה^{טז}.

נמצא איפה שרבי שמעון; היום הרי ל"ג בעומר, היום עוסקים כולם בגדולת רבי שמעון, כל הצדיקים נוהגים כך; דברי הזוהר מפיצים כזה מין רוח טהרה, שאפילו אחד שלא לומד, ולא מסוגל להבין את דברי הזוהר, קשה לו להבין את דברי רבי שמעון, אף על פי כן הרוח טהרה שיוצא מהזוהר הקדוש - משפיע על כל יחיד ויחיד!

בזוהר הקדוש^{טז} מסופר על רבי חייא שהלך פעם להתראות עם רבי אלעזר לאחר הסתלקותו של רבי שמעון.

בדך הילוכו פגש רבי חייא ברבי חגאי; רבי חגאי גם הוא היה מהגדולים, ר' חגאי היה מהתנאים! שאל אותו רבי חייא: "להיכן מועדות פניך? ענה רבי חגאי: גם אני בדרכי לרבי אלעזר". שאל אותו רבי חייא: הראוי אתה לבוא לרבי אלעזר?", ורבי חגאי השיב: "כן!".

כתוב בזוהר הקדוש, שבראות רבי אלעזר כי רבי חייא בא עם אדם נוסף, לא רצה לצאת, ר' אלעזר לא רצה לגשת אליהם, בראותו כי אדם נוסף בא עמו לא רצה לגשת אליהם!

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{טז} עי' ליקוטי הלכות הל' נזיקין ד' אות י"ג.
^{יז} עי' זוה"ק פרשת לך דף פ"ט ע"א, בסתרי תורה.

בקיצור, בהמשך שלח את משמשו לשאול אותם שאלה, רבי אלעזר שלח לשאול אותם קושיא שיתרצוה. לרבי חייא לא היה תירוץ, ורבי חגאי היה זה שתירץ את הקושיא; את התירוץ לא אמר לרבי אלעזר אלא למשמשו. בקיצור, יצא רבי אלעזר והחל לדבר עמם, ודיבוריו היו בכזה מין אש להבה שהם הוכרחו להיפרד, לא קיבלו אותם".

מובא שרבי שמעון הקפיד על כך. היה זה לאחר התסתלקותו, ורבי שמעון הקפיד על רבי אלעזר מדוע הוא מרחק אנשים!

אמנם זה לא מובא בזהר, אולם בספרים שרבי שמעון הקפיד על כך.

רבי חגאי היה אחד התנאים המוזכרים בגמרא; "רבי חגאי מעולם לא נהנה מהתורה!".

"מדוע אתה מרחק אנשים?! רבי שמעון היה כזה מין טוב לב, כזה מין רחמן, והוא מאד הקפיד על כך. אמנם הוא לא היה ראוי, אבל לצאת ולהבעיר אש ביניהם כדי שיתרחק?!"

מכאן רואים שרצונם האמתי של הצדיקים הוא, שהתורה הקדושה תטהר כל אחד ואין נפקא מינה אם זה או זה!

אלא מאי? אם האדם נוטר טינה בלב ואין לו שום רצון להתקרב לצדיק – אזי אין הצדיק יכול לקבלו.

בתורה קכ"ט אומר הרבי: "והוא בחינת מזון שאינו נְתֵהֶפֶךְ לנזון. כגון אם אוכל אכילה שאין הטבע סובלת אותו, אזי אינו מתעכל ואינו מתהפך לנזון, רק

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

" עי' זוה"ק שם דף צ' ע"א.

הגוף מקיא אותו. כן הוא בחינה זו ממש, כי אינו נאכל כלל להצדיק, אף שמקרב אצלו. כי הצדיק אינו יכול לסבלו, ומקיא אותו. והוא בחינת הכתוב בארץ-ישראל: "כאשר קאה את הגוי", דהינו שאינה יכולה לסבלו להיות נאכל אצלה שיתהפך למהותה, רק היא מקיאה אותו. ה' יצילנו".

אומר הרבי, כל זה מדובר רק באופן הבא: "אף אם אין רצונו כלל לעבד את השם, לא יועיל לו שום התקרבנות לצדיקים". האדם לא רוצה בכלל, הוא נוטר טינה בלב - אזי הצדיק מקיא אותו לגמרי, כמו מאכל שהאוכל לא יכול לסבול אותו שאז הוא מקיאו לגמרי.

ברם, אם יש לו כן רצון ולו הקטן ביותר, אלא מאי? קשה לו להיכנס. אזי אדרבה, הצדיק הולך ומקרבו ומוריד עצמו אליו!"

דאיתעביד חול בגינייהו

הגמרא אומרת: "והוא מחולל מפשענו", זהו פסוק בישעיה^כ. אומרת הגמרא שפסוק זה נאמר על משיח, שהוא 'מחולל מפשענו'^{כא}, 'דאיתעביד חול בגינייהו'^{כב}, משיח עושה עצמו 'חול' למענם.

מסביר הרבי^{כג}, מה הפירוש שמשיח 'עושה עצמו חול למענם'? 'דאיתעביד חול בגינייהו', משיח סובל 'מרעין', ומה הם ה'מרעין' שלו? שהוא נהיה 'חול

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^ט עי' פרפראות לחכמה תו' ל"ו אות ז'.

^כ ישעיה נ"ג ה'.

^{כא} סנהדרין דף צ"ח ובפרש"י שם.

^{כב} עי' זוה"ק פרשת תצא דף ר"פ.

^{כג} ליקוטי מוהר"ן תו' קי"ח. ועי' חיי מוהר"ן אות תר"ב: כי אף על פי ש'היה צדיק גדול אף על פי כן היא עבודה גדולה להצדיק ויגיעה גדולה ופחד גדול בשצריך לילך לגיהנם בשביל להעלות נשמות, וכמוכן קצת בספרים.

בגינייהו! הרבי אומר שם שהצדיק האמת זוכה להשיג השגות אלוקות נוראים מגבהי מרומים, אך הצדיק מוריד עצמו מהשגותיו הנוראות ומסייע לכל אחד להבין דבריו. כשהצדיק מוריד עצמו לקטני המעלה, זה עבורו צער גדול מאד, הוא נהיה 'חול'! מ'קודש' הוא נהיה 'חול'!

אלא מאי? זהו רצון השם יתברך! אלו הם ה'מרעין' מהם סובל משיח, 'סביל מרעין'! מה הם המרעין שמשיח סובל? שהוא לוקח השגות גבוהות מאד וממיר אותם לכסף קטן, ועל ידי זה נהיה 'חול בגינייהו'; 'והוא מחולל מפשענו' הוא מלשון חול – בגלל פשענו צריך הצדיק להיות 'בחינת חול' ולהוריד עצמו אלינו. אלא מאי? זהו רצון השם יתברך! זה הפירוש: 'סביל מרעין'.

הצדיק באמת סביל מרעין בגלל זה, שכן, בלא זה הוא 'מטייל בגנזיא דמלכא', בעולם האצילות, הוא עסוק בהשגות אלוקות. אך הצדיק משליך הכל ומוריד עצמו לכל אחד ואחד: "צריך להיטיב עם יהודי פלוני!"... הצדיק לא יכול להיטיב עם האדם כי אם כשמוריד עצמו לתוך הצינור בו שרוי האדם!

במעשה מ'בערגער ועני' אומר הרבי, שהברגער מוכרח היה להיכנס לביתו של הידניראל – אבי אבות הטומאה רח"ל, ומשם להוציא נשמה; הצדיק מוכרח לירד לתוך צינורו של הרשע ולשוברו, ומשם להוציא נשמה, הוא מוכרח לירד לשם.

ובתוך כך הוא מכניס עצמו לכזה מקום טומאה; ובאמת משום כך, לא כל אחד ראוי להיכנס לכאלו מקומות מטונפים, אבל מי שכן ראוי, סובל צער נורא בשעה שהוא שם. אלא מאי? אם זהו רצון השם יתברך – ממלא הצדיק רצונו!

מפרש הרבי, שזוהי הבחינה של 'סביל מרעין', זהו הסביל מרעין. משיח צדקנו סובל יסורים עבור כל העולם כולו, בגלל שהוא מוריד עצמו! לולא זאת, לא היה

קיום לעולם. לולא 'רוחו של משיח' שיש היום לא היינו יכולים להתקיים בגלותנו!

ורוח זו של משיח הולכת ומתפשטת בכל העולם כולו, יורדת ומנמיכה עצמה לכל אחד אחד. אפילו אם האדם הוא כמו שהוא, עם כל ריחוקו וגשמיותו – הצדיק מוריד עצמו אליו, וזהו ה'סביל מרעין'!

כל אלה הם הוכחה לכך שמשיח צדקנו לא רוצה לרחק אף יהודי! שכן, מעלתו של משיח צדקנו מופלאה היא! וכי נוכל לצייר לעצמנו את גדולתו? גדולתו הרי נפלאה ביותר! אלא מאי? הוא סובל מרעין, אפילו ממקום גדולתו הוא יורד ומתקרב לכל אחד מאתנו!

הוא הדבר בסיפור שלנו, רבי שמעון הקפיד על רבי אלעזר: "מדוע אתה מרחק אחרים? בא אליך רבי חגאי?!..."; אנשים הרי ידעו מיהו ר' חגאי; אמנם רבי אלעזר בגדולתו יכול היה לעשות מופת שתתלקח אש ביניהם, אבל היה עליו להמנע מכך – שלא תתלקח אש ביניהם, ושיוכלו לדבר ביניהם, לא לרחק אותם! בגדולתו הוא ריחק אותם זה מזה. אש התלקחה ביניהם וממילא הוכרחו להיפרד זה מזה.

לא זהו רצון השם יתברך, אל תראה עצמך עם האש שלך, אני יודע שאש להבה בוערת בקרבך, ואתה יכול לעשות מחיצה. אבל בעת כזאת לא רוצים שתגלה אש שתגרום לשני להיפרד ממך, את האש תשמור לפעם אחרת, כשהשני יילך כבר, עכשיו הורד עצמך אליו! איי עבורך זו התגשמות? אז סביל מרעין, דאיתעביד חול בגינייהו!

חבלי משיח

בספרים מובא באמת שחבלו של משיח; מה הפשט 'חבלו של משיח'? הפשט הוא שלמשיח יש חבלים! 'חבלו של משיח' פירושו: שכל יהודי צריך לסבול 'חבלים', וגם משיח בעצמו סובל חבלים. מה החבלים שלו? אלו חבליו – שככל שמתקרבים להתגלות משיח, העולם הופך להיות יותר ויותר מגושם, העולם נהיה יותר מגושם ומזוהם, וכל חיות העולם היא רק מרוחו של משיח, משיח מוכרח להיכנס עמוק יותר, ומזה הוא סובל מרעין, הוא נהיה יותר ויותר 'חול'!

אבל זהו זה, בלעדיו לא יכולה להיות בשום פנים ואופן גאולה שלימה – רק על ידי 'רוחו של משיח' תהיה הגאולה! אלא מאי? משיח הוא כזה מין טוב עין, כזה מין רחמן, שהוא מפקיר עצמו עם כל השגותיו לגמרי כדי שרצון השם יתברך יתמלא!

הוא הדבר לעניינו. רבי שמעון הוא קשת הברית – ס'איז דאך געוואלדיג! גדולתו הרי נוראה עד מאד! אבל הוא לא מסביר את הפסוק: "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך" – אל תלמד, אל תתפלל. כיצד אפשר לחיות בצורה שכזאת? אם "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך" הכוונה – שכל הדרכים סגורות – כיצד אוכל לזכות למעלה כלשהי? הדיבור אסור הרי לגמרי?!

אבל לפי מה שדיברנו כעת, הפשט הוא לא שהדרכים סגורות בפניו; אדם שחושב שרבי שמעון כבר לא קיים, שרבי שמעון היה רק 'בימיו' ועכשיו 'שכיב רבי שמעון' – לאדם כזה הדיבור אכן אסור, אין לו דיבורים. אבל אם בעיני רוחך יהיה 'ביומי דרבי שמעון', תאמין שרבי שמעון חי וקיים – אזי גם כוחו יימשך עתה, הכח ההוא שנמשך מרבי שמעון גם עתה ותוכל לפתוח פיך!

בנו העובד אותו

בספרים הק' מובא^י, שממשה רבינו עד רבי שמעון העולם יכול היה לתהקיים רק על ידי תורה שבנגלה, זה מה שהחיייה את העולם. מאוחר יותר נהיה מצב שההסתרה התגברה כל כך, עד שכל התנאים בכרם יבנה הסכימו פה אחד: "עתידה תורה שתשכח מישראל. ואמר רבי שמעון: חס ושלום!" נשאלת השאלה: רבי שמעון הביא ראיה מהפסוק: "כי לא תשכח מפי זרעו". חס ושלום - כי לא תשכח מפי זרעו! נשאלת השאלה: וכי שאר התנאים לא ידעו פסוק זה? כולם הרי היו בעלי רוח הקודש, גם הם ראו את הפסוק: "כי לא תשכח מפי זרעו"?! הרבי אומר באמת שבפסוק זה מרומז שמו של רבי שמעון.

אלא הפשט הוא כך: כל התנאים, כל אחד ראה רק לפי כוחו. הם ראו שהתורה שבנגלה שנמשכה ממשה רבינו עד לימיהם עתידה להשתכח וחייבים איזשהו כח גדול יותר - רק עם כח גבוה יותר לא תשכח תורת הנגלה!

ואז יצא לאור עולם ספר הזהר הקדוש! מספר הזהר ייצא כזה מין כח שבזכותו לא תהיה שכחה! ולכן דייקא רבי שמעון היה זה שאמר: כי לא תשכח מפי זרעו, משום שדייקא על ידו לא תשכח התורה!

עד אז היה הדיבור אסור, לא ניתנה רשות לדבר מתורת הנסתר. מ'תורה דעתיקא טמיר וסתים' אסור לדבר כלל וכלל. כל זמן שאפשר היה להתקיים עם התורה הנגלה, צריך היה להשתמש באמת רק עם תורת הנגלה.

רבי שמעון הרי מלא בתורה שבנגלה, התורה כולה מלאה עם דברי רבי שמעון. אלא מאי? רבי שמעון שצפה ששכחה עתידה לבוא לעולם, הבין שצריך לדאוג לכזה מין כח, שעל ידו לא תהיה שכחה - זהו כוחו של רבי שמעון בעצמו!

הערות ומראי מקומות

^י (עי' הקדמת מגיד דבריו ליעקב, הוספות מהרצ"א על ספר סור מרע ועשה טוב, ועי' ביאור הליקוטים תו' ע"א תניינא אות ל"ח, ועי' גם במכתב הידוע של ר' געצי מאומאן ז"ל באורך).

הרבי אומר באמת^{כה}: כ"י ל'א תשכ"ח מפ"י זרע'ו סופי תיבות יוחאי, ומפי זרעו דייקא, מפי זרעו של זה שמרומז בזה הפסוק והוא רבי שמעון בן יוחאי בעצמו.

מכל אלה אנו למדים, שכל צדיק רואה כל מה שעתיד להתרחש בעולם. הצדיק רואה ששכחה והעלמה עצומה עתידים לבוא לעולם, הסתרה נוראה, ולכן מוריד הצדיק עצמו, ומבטל עצמו לגמרי, כל השגותיו הוא מבטל בשביל זה.

הרבי אומר באמת^{כז}: "כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו", 'עבד' הכוונה עבד פשוט, ו'בנו' זה בנו! אומר הרבי כן: הצדיק הוא 'בן' – והוא 'עובד', כמו עבד פשוט, שזה גבוה עוד יותר מבחינת בן! 'בן המחפש בגנזיא דמלכא' – הצדיק הוא בן ויחד עם זאת הוא גם עבד, יש בו את שני הבחינות! הוא באמת בן ואף על פי כן הוא 'עובד אותו'! יחד עם זאת הוא גם עבד פשוט!

זוהי גדולת הצדיקים, בעצם הם 'בחינת בן', אבל הם רואים שאם הם יהיו רק בבחינת בן אזי הם רק יחפשו בגנזיא דמלכא, ומה יהיה עם הדור כולו? הדור כולו יפול לגמרי?! ומה נאמר אנן? כיצד נחזיק מעמד עד ביאת המשיח אם הצדיק כל כך 'נעלם מעין כל חי'?

התירוץ הוא: הצדיק הוא אכן בחינת בן, אבל יחד עם זאת גם עבד! הוא מבין שאם הוא יישאר בבחינת בן, לא תהיה לזה תועלת כלשהי, לכן יחד עם זה שהוא בן – הוא גם עבד!

הערות ומראי מקומות

^{כה} ריש ליקוטי מוהר"ן.

^{כז} ע"י ליקוטי מוהר"ן תורה ה' תניינא אות ט"ו.

קנקן חדש מלא ישן

(ר' משה ביננשטוק: מהי כוונת הרבי בשיחה¹²: שהצדיקים עשו ותקנו דבר אך הוא נפסק, אולם עניינו לא ייפסק לעולם – הרי כעת כעת דיברתם על כך שרבי שמעון חי?)

אה, הפשט הוא כזה, הפשט הוא לא שעניינם נפסק לגמרי, שהרי כל התנאים – הרי כל חיותנו היא מתורתם שבנגלה? ומה השתנה איפה מאז שרבי שמעון גילה 'אורייתא דעתיקא סתימאה'? התשובה היא: אורייתא דעתיקא סתימאה החייתה מחדש את תורת הנגלה! לתורת הנגלה לבד לא היה כח להתקיים. רק בכח אורייתא דעתיקא סתימאה יש קיום גם לתורה שבנגלה, יש לנו חיות גם בתורת הנגלה!

ואכן, בזמן הבעל שם טוב, היו הגאונים, צדיקים, יהודים נעלים מאד, הנודע ביהודה, הפני יהושע, גאוני וצדיקי עולם, מה שייך לומר, העולם כולו חרד מקדושתם! אולם פשוטי העם נפלו; איזו שייכות היה ליהודי פשוט עם הנודע ביהודה? הוא הרי אדם פשוט, מה לו ולנודע ביהודה? מה לו ולרבי יונתן אייבשיץ? איזו שייכות יכולה להיות ליהודי פשוט עמם?!

כשהבעל שם טוב בא, הוא קירב את כולם; חייטים, סנדלרים, כפריים, כולם כולם, הוא הביא את כולם תחת צל קורתו, ובדרכו הייחודית הפיח בהם רוח חיים.

זהו באמת כוחם של הצדיקים, כפי שדיברנו לעיל; הצדיקים מבינים שאם התורה תשאר ללא כל לבוש – פשוטי העם לא יוכלו לשאוב חיות ממנה, לא תהיה

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹² ע"י חיי מוהר"ן אות מ"ו ואות שע"ג: אָמַר, הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל וְכַמָּה צַדִּיקִים עָשׂוּ וְתַקְּנוּ בְּעוֹלָם מֵהַשָּׁמַיִם, וְאַחֲרֵיכֵן כְּשֶׁנִּפְטְרוּ וְנִסְתַּלְּקוּ נִפְסַק הַדְּבָר, הִינּוּ הַהֲאָרָה שֶׁהָאִירוּ בְּתַלְמִידֵיהֶם וְהַחֲזִירוּם לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, לֹא נִמְשַׁךְ מְדוּר לְדוּר וְרַק נִפְסַק. עַל-כֵּן צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת דְּבָר שִׁיחֵיה לֹא קִיּוּם לְעַד. וְכֵן דְּבַר עוֹד פְּעַם אַחַת שֶׁצָּרִיכִין לְהַשְׁאִיר תַּלְמִידִים שְׂאֵלוּ הַתַּלְמִידִים יַעֲשׂוּ תַּלְמִידִים אַחֲרָיִם, וְכֵן הַתַּלְמִידִי תַּלְמִידִים יֵאָרוּ לְהִלָּךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכֵן לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

להם כל חיות, ולכן מפקירים עצמם לגמרי, עוזבים הכל, ומורידים עצמם בתוך כזה מין צינור...

ירידתם לפשוטי עם היא ממש כמו להיכנס רחמנא ליצלן ל'ידעניראל', אבי אבות הטומאה. וכל זה עושים הצדיקים כדי לפדות נשמות ישראל מגלותם, זהו רצון השם יתברך!

זוהי באמת דרכם של הבעל שם טוב ושאר הצדיקים, בדרך הזו הם החיו את כל העולם כולו!

היה אז עולם מלא גאונים, גאונים מופלגים, אבל ההמון עם נפל, ההמון עם לא שאב מהם חיות; וכי אפשר לדרוש מגאון כמו הנודע ביהודה שישפיל עצמו ללמוד חומש רש"י עם יהודי פשוט? הוא הרי לא מוסגל לכך? הוא הרי גאון עולם? ! עד כדי כך, שהבעל שם טוב התבטא פעם על הנודע ביהודה: "על יחזקאל הצנום הזה עומד שלישי עולם!" - שמו של הנודע ביהודה היה יחזקאל, הוא היה אדם גבה קומה ורזה - "על יחזקאל הצנום הזה עומד שלישי עולם!", הרי זה נורא, 'שלישי', שלישי זה מרכבה, שלישי! וכי דבר קל הוא?!

אבל כל זה מדובר שב'עולמות העליונים', שם היה גדול מאד, אבל בעולם הזה ראו שההמון עם נופל מטה מטה, כאלו עמי ארצות מגושמים היו אז, ממש רחמנא ליצלן, אפילו בתורה שבנגלה לא היו להם ידיעות כלל, דברים שבינה לבינו, הם היו מגושמים מאד, מגושמים כל כך שלא ידעו מכלום!

הבעל שם טוב עשה פריצת דרך בענין - בשמים הוא היה הבעל שם טוב! השגות נוראות! אבל בעולם הזה עסק ודיבר עם איכרים ופשוטי עם! הרי גם הנהגתו של הרבי הייתה זהה לזו של הבעש"ט - להשפיל עצמו לנמוכים!

בכך הם הפיחו רוח חיים! לתורה שבנגלה לא היה הכח להחיות עצמה לבדה כי אם על ידי הצדיקים הללו - בזכותם וכוחם החיו את התורה שבנגלה מחדש!

(ר' משה: למה התכוון הרבי בשיחתו ש'צדיקי הדורות שלפניו עשו דבר שנפסק לבסוף', מהו החילוק בין הרבי לארבעת הצדיקים שלפניו?)"

הפירוש הוא כזה: 'הדבר נפסק' - 'בלעדיו' היה נפסק, 'על ידו' הוא מחייה גם את כל אלו שלפניו!

הפשט הוא לא שחידשו פה 'דבר חדש'; וכי יעשו חלילה תורה חדשה?! וכי אפשר להמציא איזה תורה חדשה?! וכי אפשר להוסיף משהו בתפילין?! וכי התפילין שהניחו רבי עקיבא ורבי אליעזר הגדול ורבי יוחנן בן זכאי שונים מהתפילין שלנו?! וכי יש בתפילין שלהם 'קוץ' דאות אחת, יותר מבתפילין שלנו?!

התפילין הם אותם תפילין! אלא מאי? הם 'החיו' כל מצוה ומצוה! המצווה קיבלה חיות! כל מילה בתורה קיבלה חיות חדשה. בימים הראשונים הייתה כזאת חיות מעסק התורה לבד, שיכולים היו לחיות מתורה שבנגלה לבד, אולם מאוחר יותר ירדה הסתרה עצומה^{כט}.

הערות ומראי מקומות

^{כח} עי' חיי מוהר"ן אות רע"ט: ש'מעתי בשמו שאמר מן רבי שמעון בר יוחאי שהיה חדוש כמפרסם, היה העולם שקט עד האר"י ז"ל, הינו שמרבי שמעון בר יוחאי עד האר"י ז"ל לא נתגלו חדשות כמו שנתגלו על-ידי רבי שמעון בר יוחאי, עד שבא האר"י ז"ל שהיה חדוש כמפרסם, והוא גלה חדשות לגמרי שלא נמצא מי שיגלה חדשות כאלה עד האר"י ז"ל. ומן האר"י ז"ל עד הבעל-שם-טוב ז"ל, היה גם-כן העולם שקט כלי חדוש, עד שבא הבעל-שם-טוב ז"ל שהיה חדוש נפלא, וגלה חדשות. ומן הבעל-שם-טוב ז"ל עד עתה היה גם-כן העולם שקט כלי חדוש כזה, והיה העולם מתנהג רק על-פי ההתגלות שגלה הבעל-שם-טוב ז"ל עד הנה, עד שבאתי אנכי, ועתה אני מתחיל לגלות חדשות נפלאות לגמרי שעדין לא נתגלו על-ידי שום נברא וכו'.

^{כט} עי' כוכבי אור - שיחות וסיפורים אות כ"ו: כי זאת ידענו ש'רבנו ז"ל כבר אמר ונתפאר (כמוכא בספר חיי מוהר"ן) 'אני קנקן חדש מלא ישן'. וכל העצות והעבודות אשר ידענו בספריו הקדושים, לא לתורה החדשה יחשבו. כי כל עסקי רבנו ז"ל בדבריו הקדושים לא יהיה רק לחדש את התורה הישנה בכתב ובפה אשר הורישו לנו אבותינו הקדושים...

רחל ולאה

כבר דיברנו פעם על כך שיעקב אבינו מרמז לתורה. רבי נתן מבאר זאת בליקוטי הלכות^ל. בספר פרי עץ חיים מובא, שיעקב מרמז ל'תורה שבכתב', ורחל מרמזת ל'תורה שבעל פה', 'כרחל לפני גוזזיה', תורה שבעל פה.

זהו דבר ברור, שללא תורה שבעל פה אי אפשר לקיים המצוות: "וקשרתם לאות על ידך" - מה עלי לקשור על ידי? מה לקשור? "טוטפות"? "לאות"? - רק על ידי תורה שבעל פה יכולים לקיים המצוות! יעקב אבינו ידע, שללא 'רחל' לא יהיה לו כלום, הוא זקוק גם ל'רחל', רחל היא ה'תורה שבעל פה', ורק על ידה יהיה שלימות לתורה! רק אז התורה היא 'תורה'!

ומה היא 'לאה'? - לאה מרמזת ל'תפילה', 'ועיני לאה רכות'! יעקב אבינו ידע, שאפילו אם יזכה לתורה שבעל פה בשלימות, יהיה לו את 'רחל', יהיה לו הכל, אבל אם לא יעסוק בתפילה, בחלק של 'ועיני לאה רכות', להזיל דמעות כמים - הוא לא יזכה לראות את אור התורה, ואפילו אם יהיו לו תורה שבכתב ובעל פה! עד כדי כך, שעיקר שבטי י-ה יצאו מלאה, ששה שבטים וכת אחת!

יעקב חיבר 'תורה' ו'תפילה' ביחד! יעקב ורחל הם שלימות התורה, ולאה היא התפילה, וביחד הם תורה ותפילה!

נמצא איפה, שלאה, נועדה 'להחיות את התורה'. הפשט הוא לא שלאה זה משהו חדש, אלא שאם נופלת תרדימה, התורה מתיישנת בעיני, אני לא מרגיש חיות - או אז באה התפילה ומפיחה מחדש רוח חיים! הפשט הוא לא שאני לוקח את הדבר שנהיה ישן וישנוני ופוסלו. אדרבה, אני מחדשהו ומחיהו!

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^ל עי' ליקוטי הלכות הל' ראש חודש ה' אות כ"ט.

המאור שבה יחזירנו למוטב

אכן בתורה זו אומר הרבי^ל: "להקים ולרומם את הדעת", הרבי אומר שהדעת ישנה, היא ישנה. אמנם יש לנו מח, אבל הדעת ישנה. להקים הדעת, לעורר את הדעת משנתה זה על ידי "שבח הצדיקים", לשבח את הצדיק!

מדוע נוקט הרבי בלשונו 'להקים ולרומם הדעת'? ומדייקים באמת, שהסיבה שהרבי לא נקט בלשונו 'לבוא לדעת' היא משום דאליבא דאמת יש לנו דעת, אלא שהדעת שלנו רדומה. כל מה שצריך זה רק 'להקים ולרומם הדעת', שלא נשקע בשינה ותרדמה!

וכן לעינינו: שתורת הנגלה לא תשקע בשינה ותדרדימה, שהתורה תהיה מלאת חיות! זהו באמת הפשט בדברי הזהר הק': "בהאי חיבורא דאיהו ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא" – שספר הזהר יחיה כל חלקי התורה שנמצאים כבר ברשותנו!

רואים באמת, שיהודים אלו שיש להם שייכות כלשהי לספר הזהר הק' – הבית שלהם הוא בית אחר לגמרי, הנהגתם היא הנהגה שונה לגמרי, עם חיות אחרת, זה משהו אחר לגמרי! אורח חייהם שונה בתכלית^ל!

ואלו שאין להם שייכות לזהר הק', אמנם הם יהודים יראי שמים, אבל זה לא זה! הגעשמאק והחיות שמקבלים מהזהר הק', ולא דווקא בגלל שהאדם לומד זוהר, אלא בעיקר כי הוא מאמין בו, יש לו איזושהי משיכה לזוהר, דבר זה משפיע עליו ביותר, זה משהו אחר לגמרי!

הערות ומראי מקומות

^ל ליקוטי מוהר"ן תו' כ"ט הנ"ל באות ב'.

^ל עי' שיחות הר"ן אות ק"ח, ואות תכ"ב.

מה הפירוש 'עתידה תורה שתשתכח מישראל'? האם הכוונה היא רק 'שכחה ממש'? שאני לא לומד? 'שכחה' פירושו: שאין לי את הגעשמאק ואת החיות בלימוד התורה!

והרי זה נורא, הגמרא אומרת הרי: "בראתי תורה" שהיא כמין תבלין כנגד היצר הרע, אולם בפועל: אני לומד תורה והיצר הרע ממשיך לבעור בקרבי, אני לא רואה שהתורה מגרשת את היצר הרע ממני. ומהו הגורם לכך? החיות שחסרה לי!

זה הפשט בדברי הזהר 'בהאי חיבורא': ספר הזהר הוא המאור שבתורה, הוא זה שמחייה את לימוד התורה שלי, ומביא לכך שהתורה תשמש באמת כתבלין נגד היצר הרע!

מובא בספרים הק'^ל, ששבת צבי ימח שמו, שעל ידו נעשו רבים מעם ישראל אפיקורסים גמורים, הגורם העיקרי לכך היה, שהם למדו תורה בלא טהרה! הם היו למדנים מופלגים, 'לומדים', אבל החבר'ה שלו למדו תורה בלא טהרה, רחמנא ליצלן, העולם כולו הורעל מלימודם!

הבעל שם טוב הק' אמר^ל: "שבת צבי ואנשיו ימח שמם, חוררו לו שני חורים בלב", ולבסוף אף נסתלק בגללם; "הם עשו לי שני חורים בלב!". וכיצד הגיעו למצב שפל שכזה? על ידי לימוד תורה שלא בטהרה, על ידי תורה שלא בטהרה. רחמנא ליצלן, שהשם ישמור ויציל מה שנהיה מלימוד שכזה.

על מנת לזכות ל'תורה בטהרה' צריך ללמוד ספרי קודש; ספר הזוהר הקדוש; ספרי תלמידי הבעל שם טוב הק'; ושאר ספרי קודש שמבארים בהרחבה ענין זה!

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^ל עי' מאור ושמש ד"ה במדרש דבר אחר אמור אל הכהנים.

^ל עי' ליקוטי מוהר"ן סי' ר"ז.

'עד הגל הזה'

נמצא איפה שזהו הכח של ל"ג בעומר, ואכן בליקוטי הלכות מבאר רבי נתן את הדברים^ל: כשיעקב אבינו ולבן נפרדו זה מזה, הקימו 'גל'. האריז"ל כותב^ל ש'גל' מרמז על 'ל"ג בעומר'. הם עשו גל, קיבוץ אבנים שישמש עדות לכך שלבן אינו יכול לחצות לעבר שטחו של יעקב אבינו. לבן אינו רשאי לעבור את 'הגל הזה'. לשם כך הקימו את גל האבנים.

מסביר רבי נתן, שהאבנים מרמזות על רצונות, שכן, בכדי להקים כזה מין גל שיהווה מחיצה בין יעקב ולבן, שלבן לא יוכל להתקרב ליעקב ולהרע לו, זה רק על ידי 'אבן שלימה רצונו', על ידי שהאדם מגביר ומחזק את רצונותיו הטובים!

מעלת וחשיבות הרצונות דקדושה כבר מבואר בכל ספרי תלמידי הבעל שם טוב. לזכות להשתוקקות ורצונות טובים להשם יתברך יכול כל אחד ואפילו האדם הפשוט: הוא רוצה! הוא כוסף ומשתוקק!

שאלו פעם את הרבי: "מדוע החשיב סבכם כל כך את סבתכם אדל? אדל'ע הייתה הרי סבתו של הרבי, בתו של הבעל שם. שאלו את הרבי: מדוע החשיב סבכם כל כך את סבתכם אדל? הבעל שם טוב העריך אותה מאד, והייתה חשובה בעיניו עוד יותר מבנו.

נענה הרבי ואמר: "זי איז ארומגעגאנגען מיט א פארבענקט הארץ צום אויבערשטן כסדר: "וואס זאל איך טוהן א זאך וואס דאס זאל זיין דעם

הערות ומראי מקומות

^ל עי' ליקוטי הלכות הל' פדיון בכור ה' אות י"ז.

^ל עי' פרע"ח ספירת העומר פרק ז'.

אויבערשטן'ס רצון?! - "משם שכל היום התהלכה עם כיסופים להשי"ת ושאלה את עצמה: מה עוד יכולה אני לעשות דבר שיהיה לרצונו יתברך"?!

הענין של כזה מין רצון הוא דבר כל כך חשוב, שבגיננו הבעל שם טוב החשיב כל כך את בתו, בגלל שהתהלכה עם כיסופים להשם יתברך!

גם זה הוא חלק מכוח הצדיק, שאפילו אנשים הקטנים במעלה; כמו עיני ראיתי אנשים קטנים במעלה, אנשים ממש פשוטים, והם התהלכו עם כאלו געגועים להשם יתברך, אי אי אי...

וכל זה נעשה מכח האור שיוצא מספרים הקדושים. הם הם המבעירים בלב האדם כזה מין רצון, ואף על פי שעדיין אינו זוכה להוציאו מן הכח אל הפועל!

כשרבי נתן התקרב לרבי, הוא ראה שעל שולחנו של הרבי מונח הספר 'שבחי האר"י'. בטרם התקרב לרבי השתייך רבי נתן לצד המתנגדים, הוא היה חתנו של ר' דוד צבי, כל בני משפחתו היו מתנגדים, ומעולם לא הזדמן לידיו ספר זה. שאל רבי נתן את הרבי אם יוכל להשאיל לו ספר זה, והרבי השיב בחיוב.

באחד הסיפורים מסופר על רבי חיים וויטאל; רבי חיים וויטאל שהיה מקורבו של האריז"ל, היה אדם מאד שבור ברוחו. פעם שיבחו האר"י הקדוש מאד, הילל ושיבחו אותו מאד: "אתה במדריגת רבי עקיבא!" האר"י הק' הכביר בשבחו מאד, ורבי חיים וויטאל, ככל ששיבחוהו יותר נעשה שפל ושבור ברוחו יותר! נענה

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

האר"י הק' ואמר: "בעיקבתא דמשיחא, במיעוט פעולות יכולים לבוא למדריגת רבי עקיבא^{לח}!"

בספר כתוב רק 'במיעוט פעולות', אולם אנשי שלומינו היו מסיימים: 'אבל עם הרבה רצונות'! במיעוט פעולות, אבל עם הרבה רצונות!

לבושין מרעותא דליבא

בזוהר הק' כתוב כך, מובאים שם דברי רבי אבא ששמע מרבי שמעון: "יהודי כל זמן שהוא בעולם הזה יש לו לבוש מסוים, אבל לעולם הבא מוכן לו לבוש אחר, ולפי מעשיו בעולם הזה כך יהיה לבושו בעולם הבא!".

כשהאדם נפטר, אומר הזהר הקדוש, מפשיטים ממנו את לבושיו, וזוהי הסיבה שבגינה מפליג הזהר הק' ומזהיר על קבורת הנפטר מהר ככל האפשר, משום שכל זמן שהנפטר לא הגיע לקברו, הוא אינו יכול לקבל את הלבוש ההוא, והוא ממש ערטילאי. את לבוש העולם הזה הפשיטו ממנו, ואת לבוש העולם הבא עדיין אינו יכול להלביש, הנשמה סובלת מכך צער נורא.

אילו ידעו את החשיבות שבדבר לא היו עורכים הספדים כלל וכלל! ברגע שמכניסים את הנפטר לקבר הוא מתכסה מהעולם הזה, ותכף מקבלת הנשמה לבוש של עולם הבא, לפי רוב המעשים, כל אחד כפי מה שהרוויח בעולם הזה! והרי לכל אחד יש איזשהו לבוש, כל אחד עשה בחייו מצוות ומעשים טובים: הוא הרי צם ביום כיפור, יש לו לבוש כלשהו!

אומר רבי אבא, ששמע מרבי שמעון, ששמע מפי אליהו: ש"לבוש שנהיה מ'רצונות טובים' גבוה יותר מלבוש שנהיה מ'מעשים'!". כך שמע רבי אבא מרבי שמעון. עובדא זו מובאת פעמיים בזהר הק"ט.

נמצא איפה, שבעולם הבא, לבוש שנעשה מרצונות טובים הוא לבוש אחר לגמרי! ומדוע נוהג הדבר כן? בגלל שרצונות הם תמיד בהישג יד. למשל: אני נוסע לירושלים עם אוטו, אמנם בזמן הנסיעה אינני יכול לפעול 'פעולות', אבל אני כן יכול 'להשתוקק ולכסוף'! הרצון אינו נפסק! הרצון יכול להיות בכל מצב שהוא, זהו דבר תמידי!

אלא מאי? גם הרצון עצמו צריך שמירה יתירה, רצון לבד לא יכול להתקיים אצל האדם כי אם על ידי ריבוי פעולות, אחרת, הרצון נחלש גם הוא^ב.

רואים אנו מדברי הזהר; הוא מגלה כאלו דברים, נורא ממש! שלא ידענו עליהם כלל וכלל!: "הלבושים שנעשים על ידי רצונות טובים הם ענין אחר לגמרי! לבושים שונים בתכלית נעשים על ידי זה בעולם הבא! לבושים שונים בתכלית!

תורת הרצון

ישנו סיפור מבעל ה'תולדות' וה'מגיד ממעזריטש', העיקר הוא הסיפא של הסיפור שם מסופר על בעל התולדות שנענה ואמר - התולדות לא שימש כרבי, הוא היה 'בעל התולדות'! וכי דבר קל הוא?! - נענה בעל התולדות למגיד

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^א עי' זוה"ק פרשת ויקהל דף ר"י ע"ב.
^ב עי' ליקוטי הלכות הל' ערב ג' אות ח'.

ממעזריטש ואמר: "אני יודע רק כיצד יהודי צריך להשתוקק להשם יתברך, זה מה שאני יודע!", נענה המגיד ואמר: "אם יודעים אתם מ'רצון' אין לי 'תורה' לחדש לכם^{מא}!".

אמנם הענין של רצון שורשו במדרגות גבוהות ורמות, 'רעוא דרעויין', אבל הרצון קיים הן אצל הקטנים ביותר והן אצל הגדולים ביותר^{מב}!

יהודי שמרגיל עצמו להשתוקק ולכסוף: אני רוצה! אני רוצה! אני רוצה! הרי מותר לי לרצות! אני רוצה! הרצונות... אני רוצה! אחר כך כשהוא ניגש לתפילה – הוא מתפלל אחרת, הוא לומד אחרת; אני רוצה! אני רוצה! אני רוצה! אני הולך ברחוב ואני רוצה! אני רוצה!

ומהרצון הטוב הזה נעשים כאלו 'לבושים' למעלה... נעשים מהם כאלו לבושים, שגבוהים עוד יותר מלבושים של 'פעולות'! כך שמע רבי שמעון מפי אליהו הנביא! רבי שמעון שמע מפי אליהו שמ'רעותא טבא' נעשים כאלו לבושים גבוהים, עוד יותר מלבושים של עובדות ופעולות!

וגם הרצונות הטובים הם רק בזכות הצדיקים. בגלל שהצדיקים מדברים מגודל מעלת הרצון, ומגודל מעלת התפילה, ועד כמה צריך להשקיע כל כוחו בתפילה, ממילא מתחדשים אצל האדם רצונות טובים, רצון טוב. וכשניגשים ללימוד עם כאלו רצונות, אזי לומדים אחרת, הלימוד הוא כבר לא אותו לימוד!

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{מא} עי' שיש"ק ח"ב אות ש"ה.

^{מב} עי' שיחות הר"ן אות נ"א.

בדיוק כמו מאכל: כשמגישים מאכל לאדם, אם האדם שבע הוא לא יאכל, הוא שבע! אולם אם הוא רעב, אזי הוא תאב לאכול וכל מאכל שמגישים לו מחייה אותו! (וכן הוא בעבודת ה', כשירגיל עצמו ברצונות טובים, אזי עם כל פעולה יחייה עצמו).

[ר' משה: מדוע איחרו את קבורתו של רבי נתן עד מוצאי שבת ולא הביאוהו לקבורה כבר ביום שישי?] זה כבר ענין אחר! צדיקים זה משהו אחר, אנחנו מדברים הרי על פי מה שכתוב בזוהר הק'. דבר זה מוזכר בזוהר מספר פעמים, שאדם המגיע לקבורה 'בו ביום' ניצול מכמה וכמה דברים, חיבוט הקבר, ועוד כמה דברים - אדם שמגיע לקבורה בו ביום בארץ הקדושה. כך כתוב בזוהר הק'. טוב, זה כבר ענין אחר, ל'גדולים' יש דין אחר^{מב}.

עד שתחפין

נחזור לענייננו, דיברנו מגודל מעלת הכיסופים והשתוקקות להשם יתברך.

ה'גל' שכתוב בתורה הקדושה: "עד גל הזה", נעשה מאבנים: "לקטו אבנים ויעשו גל". אומר רבי נתן: ה'אבנים' מרמזות ל'רצונות טובים', 'אבן שלימה רצונו'. מהרצונות הטובים נהיה כזה מין גל, שלבן אינו יכול בשום פנים ואופן לחצות אותו! יעקב עשה גל, חוצץ, ולבן לא יכול לגשת! הוא לא יכול! והכל על ידי רצונות טובים!

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{מב} עיי' שו"ע יו"ד סי' שנ"ז ס"ב ובש"ך שם, ועיי' ימי מוהרנ"ת סי' ס"ו, עיי' שיש"ק ח"ב אות תרנ"ג.

שהקדוש ברוך הוא יעזור. כשנגשים ללימוד גמרא עם רצון טוב מרגישים הרי
 כזה מין טעם בלימוד, ממש כמו תבלין ריחני, התורה היא תבלין! היא מפיצה בי
 ריח טוב!

וממילא הריחות של כל המידות רעות יוצאים ממני, משום שריח התורה מריח
 בקרבי, כאלו ריחות טובים מריחים יש בי! רצון הוא דבר נפלא, רצון!...

על הפסוק: "אם תעירו ואם תעוררו את אהבה עד שתחפץ", אומר המדרש^{מ"ד}:
 'עוד שתחפץ'!

'אם תעירו' הוא לשון שנאה. עם ישראל פונה לאומות העולם: מדוע אתם
 מעוררים שנאה? 'את אהבה', האהבה שיש לנו להשם יתברך היא 'עד שתחפץ' -
 'עוד שתחפץ', כל זמן שאנו רוצים עדיין, כל זמן שאנו משתוקקים להתקרב להשם
 יתברך לא תוכלו לעורר שנאה בינינו!

לפעמים עובר האדם כאלו 'מעברים' שהוא לא מסוגל לעשות שום פעולה, אבל
 כל עוד הוא כוסף ומשתוקק, 'כל עוד שתחפץ', דבר לא יעזור לכם! לא תצליחו
 לעורר שנאה בין עם ישראל להשם יתברך!

עלינו להפנים זאת ולהרגיל עצמנו, להרבות על כך בבקשה מה' יתברך: שנזכה
 לאחוז במידת הרצון! שבכל עת מצוא נשתוקק ונכסוף, נחפוץ ונתגעגע!

וכשמתנהג באופן זה, אזי כשמגיע לעסוק בדבר שבקדושה, הוא בא ללמוד
 תורה, ללמוד את סדרי הגמרא שלו; מכיון שכל העת השתוקק לכך, וכעת יש לו

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{מ"ד} עיי' ליקוטי הלכות הל' פדיון בכור ה' אות כ"ז.

הזדמנות להוציא את רצונו מן הכח אל הפועל, אזי מעשיו נעימים וערבים עליו ביותר, שהרי התגעגע לכך, הוא הרי השתוקק לכך!

משה עומד בין שמד לרצון

הרבי מביא^מ, יש לזה שייכות לל"ג בעומר, זהו לשון מהאר"י הק': "משה עומד בין שמד לרצון"; 'שמד' עולה בגמטריא 344; 'רצון' עולה בגמטריא 346; 'משה' עולה בגמטריא 345; ומשה עומד בתווך - בין 'שמד' ל'רצון'! משה מוציא את אלו שנפלו לשמד ומעלה אותם לרצון!

מה הפירוש שהוא מעלה אותם לרצון? אלו שנפלו לשמד, רחמנא ליצלן הם הרי משומדים, שמד הוא דבר שאין לו גבול, שמד, משומד? ! אך משה מוציאו משמד ומעלהו לרצון! בשעה שהאדם מונח בשמד, אין לו שום רצון להשם יתברך, אך משה עומד בתווך ומוציאו משמד לרצון.

זוהי עבודתו של צדיק האמת, הוא מוציא אפילו את אלו שמונחים בשמד, ממש שמד! הוא מוציאם מהשמד ומודיע להם: "גם אתה יכול לרצות את השם יתברך, גם אתה עדיין יכול לרצות, ועם הרצון הטוב שלך תגרום נחת רוח נפלא להשם יתברך!".

אכן בזוהר הקדוש מובא: שבהקרבת הקרבנות, הכהנים אכלו את בשר הקרבן, ועל גבי המזבח הוקטרו האיברים והפדרים. ומהו חלקו של הקב"ה מהקרבן?

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

הריח ניחוח לה! "ריח ניחוח שאמרתי ונעשה רצוני", זהו חלקו של הקב"ה מהקרבתו!

וכן הוא בכל מצוה, זהו תענוגו של הקב"ה! כשאנו מקיימים מצוה, מהו חלקו של הקב"ה מהמצוה? הריח ניחוח! הרצון הטוב שיש לי! אה, זה מה שנשאר! כן הוא בקרבן וכן הוא בכל מצוה, זהו הריח ניחוח לה, זה מה שנשאר!

ורצונות כאלו; אפשר הרי לחטוף כל כך הרבה רצונות טובים: "אף על פי כן אני רוצה, אני רוצה!". כל מלחמת היצר היא רק ליטול מהאדם את רצונותיו הטובים!

מה פירוש המילה 'תאוה'? הרי גם תאוה פירושה 'חמדה ורצון'? אלא שהתאוה מביאה את האדם לכסוף לדברים זרים, לרצות דברים אחרים. כל מלחמת היצר סובבת סביב ענין זה!

ולעומת זאת, כל הספרי קודש, התורה הקדושה, כולם באים לעזור בלב האדם רצון טוב להשם יתברך, כיסופים להתקרב להשם יתברך! וכשיש לאדם כיסופים להתקרב להשם יתברך יש לו גם כיסופים לתורה הק'! 'אורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד'! כשאני רוצה את השם יתברך אני רוצה גם ללמוד את תורתו הק', אני רוצה ללמוד שולחן ערוך, משניות, תורה, אני רוצה ללמוד ולעיין בספרים הקדושים!

בכל מצוה שאנו מקיימים אנו מבקשים: "יהי רצון מלפניך", שמעשינו יהיו לנחת ולרצון לפניך; בשבתות אלו לומדים הרי 'פרקי אבות': "בטל רצונך מפני רצונו", כשתבטל רצונך ותרצה רק מה שיהודי צריך לרצות, אזי מעשיך יהיו 'לרצון לפניו'. כדי שמעשינו יהיו לנחת ולרצון לפני הקב"ה, עלינו לבטל את רצוננו ולרצות רק את השם יתברך, או אז יהיו מעשינו לרצון! לקדוש ברוך הוא יהיה רצון אלינו!

עיר וקדיש

(ר' משה: מה הפירוש בדברי הרבי: "רבי שמעון בעצמו הוא ענין אחר" - כי לא תשכ'ח מפ'י זרע'ו הם סופי תיבות יוחאי, ורבי שמעון בעצמו הוא ענין אחר לגמרי^מ?)

בשעה שהרבי גילה תורה זו 'מסוד גדולת התנא רבי שמעון בר יוחאי', והגילוי הנפלא של כ'י ל'א תשכ'ח מפ'י זרע'ו הם סופי תיבות יוחאי, 'מפי זרעו דייקא', 'מפי זרעו של יוחאי', נענה רבי נתן ואמר לרבי: "רבי שמעון קער זייער הנאה טוהן, איר האט איהם אזוי וואויל געפונען!" - רבי שמעון יש לו גם-כן בודאי הנאה מזה, הינו מזה החידוש הנפלא שמצאתם את שמו בכתוב ברמז נאה כזה. נענה הרבי ואמר: רְבִי שְׁמֻעוֹן בְּעַצְמוֹ הוּא עֲנִין אַחַר, כִּי רְבִי שְׁמֻעוֹן הוּא "עִיר וְקָדִישׁ מִן שְׁמַיָא נְחִית"

זהו פסוק בספר דניאל, 'עיר' פירושו מלאך, ו'קדיש מ'ן ש'מיא נ'חית, הם ראשי תיבות שמעון. עיר פירושו עירני, וקדיש. הרבי אומר שככל שהאדם מקודש יותר הוא רחוק מהשינה ביותר. עיר וקדיש, עיר - עירני, וקדיש - קדוש.

בספר המידות אומר הרבי^מ: "מי שהוא מקודש יותר, הוא רחוק מהשינה יותר!", והרב מטשעהרין מציין במראי מקומות^מ, 'עיר וקדיש'! וואכדיג און הייליג! רְבִי שְׁמֻעוֹן בְּעַצְמוֹ הוּא עֲנִין אַחַר, כִּי רְבִי שְׁמֻעוֹן הוּא "עִיר וְקָדִישׁ מִן שְׁמַיָא נְחִית"

הערות ומראי מקומות

^מ ריש ליקוטי מוהר"ן.

^מ ספר המידות ערך שינה אות א'.

^מ במראי מקומות על ספר המדות.

בזוהר מוזכרים הרבה לשונות של התחזקות: 'זכאה', 'זכאה', הזהר משבח אותם, עם אהבה... בזוהר מצוי הרבה הלשון 'זכאה'! 'זכאה'^ט! אה, לקדוש ברוך הוא יש אהבה אלינו, זוהי התקרבות נפלאה שהזוהר מחזק כל אחד מישראל!

אמנם הזוהר מדבר מדברים עליונים שצריכים ביאור בפני עצמם, אבל בין הדברים רואים את לשונו הטהור של הזוהר שמחייה ומשיב כל נפש!

כבר דיברנו על כך, שהזוהר מכניס כזאת חיות בעולם, ולא רק אלו שלומדים זוהר, אלא כל העולם כולו שואב חיות מספר הזוהר הקדוש! הרוח טהרה שיוצא מהזוהר הקדוש ומשאר ספרי קודש - כל העולם כולו שואב חיות מהם!

הרבי אמר פעם: "שְׂרָצָה לְעִשׂוֹת פִּירוּשׁ עַל הַ"עֵץ-חַיִּים", אֲךָ פִּירוּשׁ פְּשוּט אֵינּוּ נִצְרָף, רַק צְרִיכִין לומר תּוֹרָה שִׁיְהִיָּה פִּירוּשׁ, וּכְבָר אֲמַרְתִּי כִּמָּה תּוֹרוֹת הַשְּׂיִכִּים לַ"עֵץ-חַיִּים"!".

זהו פלא! 'עץ חיים' - ודיבוריו של הרבי הם פירוש על זה! הרבי אמר הרי: "שרצה לעשות פירוש על העץ חיים - רק צריכין לומר תורה שיהיה פירוש.

אפילו שאין לי הבנה בספר עץ חיים, אבל בדיבוריו של הרבי פירשתי את העץ חיים! זהו דבר נפלא: "רק צריכין לומר תורה, וזה יהיה פירוש על העץ חיים"^ט!".

הערות ומראי מקומות

^ט עי' שיחות הר"ן אות ק"ח.

^י עי' חיי מוהר"ן אות שס"ב.

^{יא} עי' חיי מוהר"ן אות שס"ג, ועי' ליקוטי הל' תפילין ה' אות ל"ח: וְהִבֵּן הַדְּבָרִים, כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהַיּוֹצֵא בָהֶם הַמְּבַאֲרִים בְּדַבְּרֵינוּ, תּוּכַל לְעִשׂוֹת לָךְ דְּרָף לְהִבִּין מַעֲט מְזַעִיר בְּדַרְכֵי הַקְּבֵלָה שֶׁל הַזְּהַר הַקְּדוֹשׁ וְהַאֲרִיז"ל לְהוֹצִיא מֵהֶם דְּרָכִים וְעִצּוֹת לְמַעֲשֵׂה, עַל פִּי הַקְּדָמוֹת נוֹרְאוֹת וְעִצּוֹת אֲמִתּוֹת שֶׁל דְּבָרֵי תּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל, שֶׁכָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה וְכָל מַעֲשֵׂה וּמַעֲשֵׂה הִיא פּוֹתַחַת שְׁעָרִים רַבִּים שֶׁל הַשְּׂגָת אֱלֻקוֹת, שֶׁעַל יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְהִבִּין גַּם כָּל דְּרָכֵי הַקְּבֵלָה, אִם תִּזְכֶּה לְשַׁקֵּד עַל תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה יוֹם יוֹם בְּשַׁקִּידָה רַבָּה.

אוהב נאמן

הצדיקים הם 'אוהבי השם' מופלאים ביותר! הם אוהבים את הקדוש ברוך הוא! וכפי שהתורה משבחת את אברהם אבינו: 'אברהם אוהבי'!

וכיצד ביטא אברהם אבינו את אהבתו להשי"ת? על ידי שהסתובב בראש כל חוצות וקרא בקול גדול: "יש מנהיג לבירה!"²¹, "היה לו ארמון פתוח מארבעת צדדיו כדי שכל עובר אורח יוכל להיכנס ולהתארח בביתו. אברהם אבינו כיבד את אורחיו במאכל ובמשתה, ובבואם לשלם לו, לא הסכים לקבל תמורה: "לא, הכל מגיע מלמעלה!"

'אברהם אוהבי' - מהו 'אוהב'? אוהב הוא אחד שלא מסתפק עם צדקותו האישית, אחד שמסתפק עם צדקותו האישית, סימן הוא כוונתו היא רק להיטיב ולהנות את עצמו! אוהב נאמן לקיסר פירושו, שהוא חפץ לתת להשי"ת הרבה, ולא רק את מעשיו האישיים.

אברהם היה אוהבו הנאמן של השם יתברך: אברהם אוהבי! הוא קירב את כולם להשי"ת, הוא ערך מלחמות עצומות. נמרוד קרא בקול כי הוא האלוקים, ואברהם קרא בקול גדול כי ה' הוא האלוקים! אברהם אבינו ערך מלחמות עצומות מאד!

ולכן הוא 'אברהם אוהבי', הוא אוהבי הנאמן, שכן בתחילה הייתי רק 'אלוקי השמים', והוא עשני גם 'אלוקי הארץ'²²! הוא עשני אלוקי הארץ. זוהי דרכם של צדיקים אמתיים!

הערות ומראי מקומות

²¹ ... עי' חיי מוהר"ן אות שצ"ה.

²² עי' רש"י בראשית כ"ד ז'.

בחיי מוהר"ן מובא באמת משל: פֿעם אַחד הָיָה גָבִיר (נ"א: עֶשֶׂיר) גָּדוֹל שְׁהָיוּ לוֹ כַּמָּה אֲלָפִים וּרְבֻבוֹת. עָשָׂה הָעֶשֶׂיר הַנַּ"ל פְּקָדָה וְאָמַר, שְׁפָל מִי שְׁצָרִיךְ לְלוֹת מַעוֹת יָבוא אֲצִלוֹ וְהוּא יְלוֹהוּ. מִסְתַּמָּא הָיוּ עַל זֶה בַּעֲלָנִים [קוֹפְצִים] הַרְבֵּה, וּבָאוּ אֲצִלוֹ אֲנָשִׁים הַרְבֵּה וְלוֹוּ אֲצִלוֹ מַעוֹת. וְהַגָּבִיר הַנַּ"ל הָיָה אֲצִלוֹ פִּנְקָס עַל כָּל הַנַּ"ל. פֿעם אַחַת לָקַח הַפִּנְקָס בְּיָדוֹ וְהִתְחִיל לְעֵיֵן בּוֹ, וְרָאָה שֶׁהוֹצִיא הַרְבֵּה מַעוֹת מְאֹד עַל עֶסֶק הַהֲלוֹאוֹת וְאֵין אִישׁ שֶׁם עַל לֵב שְׂיבּוֹא לְהַחֲזִיר וּלְפָרַע לוֹ מֵה שְׁלוֹה מִמֶּנּוּ. מִסְתַּמָּא חָרָה לוֹ עַל זֶה, וְהָיָה לוֹ לְעֲגַמַת נֶפֶשׁ.

בְּתוֹךְ הַלוֹוִים הַנַּ"ל הָיָה אִישׁ אַחַד שְׁלוֹה גַם-כֵּן אֲצִל הַגָּבִיר, וְאֵבֵד וְהַפְסִיד הַמַּעוֹת בְּאִיזָה מִשָּׂא-וּמַתָּן עַד שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ מִמָּה לְפָרַע חוּבוֹ וְהָיוּ לוֹ יְסוּרִים גְּדוֹלִים מְזוּהָ. הֵינּוּ שְׁהָאִישׁ הַנַּ"ל הָיָה לוֹ יְסוּרִים גְּדוֹלִים מְזוּהָ שְׁאֵין לוֹ לְפָרַע חוּבוֹ. וְהִתְיַשֵּׁב הָאִישׁ הַנַּ"ל בְּדַעְתּוֹ, שְׁעַל-כָּל-פָּנִים צָרִיךְ לְהִתְרַאוֹת פָּנִים עִם הַגָּבִיר וּלְסַפֵּר לוֹ כָּל לְבוֹ, בְּאֶשֶׁר שֶׁהוּא אָנוּס בְּדַבָּר וְכוּ'. וְכֹא אֲצִל הַגָּבִיר וְהִתְחִיל לְסַפֵּר לְפָנָיו לְבוֹ, בְּאֶשֶׁר שְׁאֵיךְ שְׁקַבֵּל אֲצִלוֹ מַעוֹת בְּהֲלוֹאָה וְהִגִּיעַ זְמַן פְּרָעוֹן וְאֵין לוֹ מִמָּה לְשַׁלֵּם כִּי הַפְסִיד הַמַּעוֹת, וְאֵינוֹ יוֹדַע כָּלֵל לְשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשׁוֹ מֵה לַעֲשׂוֹת בְּזוֹה. וְעָנָה הַגָּבִיר וְאָמַר לוֹ: מָה אַכְפַּת לִי הַמַּעוֹת הַמְּגִיעַ אֲצִלְךָ, כִּי מֵה נִחְשָׁב אֲצִלִּי סָךְ קָטָן כְּזוֹה שְׂאִתָּה חַיֵּב לִי כִשְׁתַּסְּלַק אוֹ לְהַפְּךָ, נִגְדַּד סוֹךְ הַכּוֹלֵל מֵהַהֲלוֹאוֹת אֲשֶׁר עוֹלָה לְאֲלָפִים וּלְרְבֻבוֹת. עַל-כֵּן רְצוֹנִי שְׁתִּלַּךְ אֲצִל כָּל הַלוֹוִים שְׁלִי וְתִתְבַּע אוֹתָם, וְתִזְכִּיר אוֹתָם שֶׁהֵם חַיִּבִים לִי כָּל כֶּף מַעוֹת, וְלָמָּה אֵין מְסַלְּקִים לִי. וְאֶפְלוּ אִם לֹא יִפְרָעוּ וַיִּסְלְקוּ אֶת הַכֵּל רַק כָּל אַחַד יִתֵּן וַיִּסְלַק מְעַט מִחוּבוֹ, גַּם-כֵּן יַעֲלֶה אֲלָפִים וּרְבֻבוֹת פְּעָמִים כְּמוֹ סוֹךְ כָּל הַחוּב וְהֲלוֹאָה שְׁלִךְ. וְהִנְמַשְׁל מוּבָן מִמִּילָא וְהַבֵּן.

כך נוהגים הצדיקי אמת, הם יודעים שהם מנתקים עצמם מהשגותיהם הגבוהות, והכל כדי להציל עוד יהודי, כדי לקרב יהודי נוסף לה' יתברך. יהודים אלו הרי ישלמו מעט, וכן כולם, כל אחד ישלם מעט!

איי, בתוך כך מפסיד הצדיק מהשגותיו? על כך כתוב באמת בספרים הק', שהקב"ה משלים לצדיקים את המגיע להם, אלא שלעת עתה מוכרח הצדיק

להשליך כל השגותיו! בהמשך מחזירים לו את הזמן שהקדיש כדי לדבר עם עוד יהודי ולקרבו. הקב"ה משלם לצדיק, הקב"ה מחזיר לו את המגיע לו, ממה ששלו הוא מקבל!

בריתי שלום

אכן בזוהר פרשת פנחס מובא¹, שבשעה שפנחס הרג את זמרי בן סלוא והמגיפה נעצרה; הלא הייתה גזירת כליה על כלל ישראל רחמנא ליצלן, ופנחס היה זה שעצר את המגיפה. בתחילה משה רבינו היה ה'ברית' של השם יתברך, משה רבינו! אבל אחרי שפנחס הרג את זמרי בן סלוא, חפץ הקב"ה להעביר את הברית לפנחס: מאחר ועשה מעשה כל כך חשוב, מגיע לו! אך הקב"ה אמר: כיצד אוכל ליטול את הברית ממשה רבינו ולהעבירה לפנחס? הרי הברית שייכת למשה?! כיצד אוכל ליטלה ממשה ולהעבירה לפנחס?!

מה עשה הקב"ה? החל להלל ולשבח את פנחס. שאל משה את הקב"ה: רבונו של עולם, מהי כוונתך בזה, מדוע אתה מהללו? אך הקב"ה המשיך להללו ולשבחו. שאל משה שוב: רבונו של עולם, מהי כוונתך בזה שאתה מהללו ומשבחו? השיב הקב"ה למשה: רצוני שתעביר את הברית לפנחס, תחילה נתתי לך את הברית וכעת רצוני שתעבירנה לפנחס!. כך כתוב בזוהר, רבי פנחס בן יאיר הוא בעל המאמר.

ממשיך הזהר ואומר: "לכן אמור", 'אמור כך', הקב"ה אומר למשה: אמור כך, 'הנני' - אני נותן לפנחס את 'בריתי שלום'. פירוש של רבי פנחס בן יאיר!...: אמור כך, הנני, אני נותן לו את בריתי שלום! ועל אף שמשה אכן העביר את הברית

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

לפנחס, היא נשארה גם אצלו! ובזוהר הק' ממשיל זאת לנר שמדליקים ממנו נרות נוספים שנשאר דלוק על אף שהדליק נרות נוספים!

הצדיק האמת כל כך מסור להקב"ה, וביודעו כי זהו רצון השם יתברך, אזי, הנה לך, קח לך, קח, הנני נותן לך את בריתי שלום!

להיות 'ברית שלום' אצל השם יתברך... ברית שלום! ברית שלום! (הלא מעלה גדולה היא, אולם אם זהו רצונו של השם יתברך עושהו הצדיק תכף), רואים מכאן עד כמה גדולה אהבתם של הצדיקים להשם יתברך, שהם מוכנים להפקיר עצמם לגמרי! אם רצונך שאתן לפנחס הברית שלום, 'הנני נותן לו'! - - (חסר הסוף)

מרגשי הלב ומעומק לבבנו נשגד ברכת מוזל טוב קדם יו"ר מכון 'טעם זקנים'

מוה"ר יוסף מנדל האס הי"ד

לרגל היכנס בנו היקר כמר נחמן שמעון נ"ו לעיל התורה והמצוות למוזל טוב

המברכים:

אלפי הקוראים

חברי המערכת